

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ: **BENEDEK JÁNOS.**
POLITIKAI ROVATVEZETŐ: **Dr. BOROSS LAJOS.**
FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: **SZÉKELY IMRE.**

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota,
első emelet, az udvarban.

A munka küszöbén.

— márcz. 14.

Elkezdődött végre ismét az alkotmányos mérkőzés a kormány és az ellenzéki pártok között.

Megszűnt az a veszély, a mely alkotmányos életünket fenyegeti. E tényt megelégedéssel jegyzem föl, bár a függetlenségi párt nem tartja ezt az alkotmányos életet tökéletesnek.

Az utolsó czéltalan obstrukció alatt annak a meglepő tünetnek voltunk szemtanúi, hogy függetlenségi férfiak minden erejükkel azt hirdették, hogy a mai alkotmány keretein belül kiviható a legjelentékenyebb nemzeti vívmányok egyike. Ez méltán felébreszthette az ország függetlenségi polgáraiban azt a képtelnyt, hogy tisztán látott-e a függetlenségi párt, midőn negyedfél évtizedig azt követelte, hogy a 67-es alkotmány törlendő, mert ennek terén nem vihető a nemzet ügye az önálló államiság felé? Miért kellene eltörölni azt az alkotmányt, a melylyel az összes hadsereg magyar része tényleg magyarrá változtatható át?

A 67-es alap fokozatos fejlesztését hitte Deák Ferencz, de tagadta

Kossuth Lajos. Ebben hitt Apponyt Alberttel a volt nemzeti párt, de állhatatosan tagadta ezt a függetlenségi párt. Most történt meg először, hogy a függetlenségi férfiak egy kis csoportja magáévá tette Deák elméletét. Annyira bizott e töredék az 1867. XII. törvényezik értelmében, hogy ennek érvényesítésében, az általa jelzett irányban, hozzásegezte a parlament összes tevékenységét.

Az ország pedig gördült lefelé, azon pont felé, melyen a békés nemzeti ellentálas eszköze, a magyar parlamentarizmus, összetört volna s ekkor az alkotmányos küzdelmek tere forradalmi küzdelmek terévé változott volna át; mert ott, ahol a nyers erő mérkőzik nyers erővel s a hol a kormány támadó erőszaka összeesik az ellenzéki pártok védő erőszakával — ott forradalom van és nincs alkotmányos küzdelem.

Pedig, ha már forradalomra lenne kész az ország, a nemzet ultima rációját nem névszerűtlen szavazással, hanem fegyverrel kellene megvívni.

Kossuth Ferencz.

A béke veszedelme.

— márczius 14.

A törvényenkívül való állapotnak eddig csak előnyeit élvezte a nép. Nem fizetett adót, nem adott katonát, kevés dolga akadt a végrehajtóval, finánczezal, diktum-faktum, valóságos Eldorádó volt ez a mi szép országunk.

Am a világ sorja nagyot fordult.

Most, hogy a rég óhajtott béke helyreállott s előreláthatólag pár nap múlva újból a régi rendes kerékvágásba terelődik az ország szekere, bizonyos aggodással tekint mindenki a közeljövő elé.

Most ütnék ki a rózsá tövissei. Megjelenik a küszöbön a magyar ember réme; a licitáció.

Ezrével tüzik ki az adó árveréseket, megperdül a dob s a hadköteleseket hamarosan viszik a kaszárnyákba, még pedig egyszerre két évfolyam legénységét. Összeülnek az adókövető bizottságok s visszamenőleg vetik a súlyos közterheket az eladósodott, a csaknem tönkre ment, éhványadt szegény nép vállára. Már pedig pénz, adóra való nincs. Ki-kiköltötte, meg nem takarította, a mi volt kevés.

Nem tudhatjuk ma már, hogy a kormány akar-e s fog-e tenni valamit, de magunk részéről országos nagy érdeknek tartjuk, hogy az elszegényedett nép érdekei még akkor is megóvassanak, ha ezáltal talán az államra anyagi károk háramlana

Palika.

Irta és a Szanatórium-estélyen felolvasta **Balla Miklós.**

Kedves kicsi gyerek, csak alig négy éves, Pajkos mint egy kis óz, az ajka beszédes. Szomszédunkban lakik. — Minap történt [épen: Ölembe ültetem, hozzám simult szépen.

„Tudod-e kicsikém, — azt kérdeztem tőle — Ezt a nagy világot, hogy ki teremtette?”
Kis kezében volt egy csomó pipacsvirág:
„Tudom — Kossuth Lajos, — azé ez a [világ.”

E furcsa felelet egészen meglepett . . .
„Ki tanított erre, kicsikém tégedet?
A ki rátanított, az tégedet megcsalt!
S aztán Kossuth Lajos már oly régen meg- [halt!”

„Meghalt?” Kérdé busan s rám nézett sötéten,
Két ószinte könyesepp csillogott szemében,
Parányi kezéből kihullott a virág:
„Ugy-e, bácsi, most már elpusztul a világ.”

Hazugságok.

Irta: **Toujour.**

Hüvös, barátságatlan februári délután. Kis szobámban ülök egyedül s elmerengek a rég elmúlt emlékeken. Ekkor is ilyen volt az ég, szürke, komor s a kedélyem is olyan levert, szomorú. Olyan nehéz lett a fejem s hogy elűzzem fájó gondolataimat, elvettem már Isten tudja hányadszor az én kedves Heinemat, gondolva, hogy az ő csapongó képzelete, tüzes versei elfeledtetik velem az újra feljuló fájdalomamat. De sehogy sem ment az olvasás, a midőn egyszer csak lépteket hallok s a felnyitl ajtóban megjelenik az én örökké mosolygó, jókedvű kis hugom: Gizi.

De nem szaladt a karjaimba, nevetve, mint rendszeren. Szomorúan jött, letette kalapját s szó nélkül leült. Csak bámultam rá. Kis arca megnyulva, szemei beesve. Nem! ez nem Gizi.

De mégis az, csak hogy nagyon megváltoztatva, azok az okos, kutató szemek fényesek, mintha visszafójtott, még el nem sirt könyvek ragyognának belőle és mégis olyan megtörték. Már egy idő óta változást vettem rajta észre. Elábrándozott, ha szól-

tunk hozzá, összeresztent, ideges lett, minden csekélység felizgatta. De okát nem tudtam adni.

S most itt van mellettem összetörve, mint egy szárnyavesztett kis galamb és én nem merem megszólítani. Csak odamegyek hozzá, magamhoz vonom szőke fejét s erre ő keblemre vetve magát, elkezdi zokogni keservesen. El-alesukló hangon, mintha a szíve akarna megszakadni. Itt zokog, itt sir mellettem és én nem tudom megvigasztalni. Szőke fürtös fejét simítgatom, de hang, egy vigasztaló szó sem bir jönni ajkaimra. Vele érzek, félig-meddig sejtem, mi az, a mi bántja. Ah régen, valamikor nagyon régen, magam is átéltem ezt. És most már kérelem: mondd el édes, tárd föl előttem a szíved, talán megkönnyebbülsz.

És ő végre felszárítja könyeit s boldog földöntuli kifejezéssel, nagy kék szemében halk, suttogó hangon hozzá kezd:
— Ugy-e ismered természetemet, édes Matild néni? Tudod mennyire zárkózott, menyire felsemvevő modorom volt. Körülrajongtak és én jól találtam magamat a sok bókóló, széptevők között. Csak ki-nevettem őket néha gunyoros voltam hozzájuk s ezért rám fogták, hogy nincs szívem, hogy nagyon is okos vagyok, nem

MODERN GŐZMOSODA Debreczen, Széchenyi-u. 42.
Telefon. Gyűjtő kocsí.

nak. A felszaporodott adóhátralékok behajtása a jelen viszonyok között a legmesszebbmenő méltányossággal a legnagyobb figyelemmel kell, hogy megtörténjék, mert félt, hogy nagyon súlyos következményei lehetnek az egy év óta tartó törvényen kívüli állapotnak.

Dabreczenben és Hajdu megyében például a pénzügyigazgatóság kimutatása szerint nagyon magas összegre tehető az adóhátralék. A nép, mely közterheit aratás után szokta kiegyenlíteni, a hosszú tél alatt teljesen felemésztette kerését. Közterheit nem egyenlítette ki.

Mind ezek a körülmények feltétlenül parancsolják, hogy a következő adóbehajtásoknál a kormány s a kormány közgei a legnagyobb tapintattal, körültekintéssel s főleg kimélettel járjanak el.

Kívánatos volna, hogy a múlt évi hátralék befizetése huzamosabb ideig teljesen kamat nélkül történjék, vagy annak behajtásánál teljesen tekintsen el a kormány a törvényes szokásoktól és a legkisebb részletekben is fogadja azt el az adópénztár. Szükséges volna az is, hogy méltányosságból a szegény néposztálynál írják le az adótartozásokat, mert az esetleges erőszak nagyon sok családot juttatna koldusbotra, a mi az államot magát is súlyosan károsítaná. Fő dolog, a most már valóban nagyon megterhelte adóalapot ne törje össze kormány, mert ezzel az országra nézve nagyon súlyos, felette káros mozgalmaknak adna taplaleket.

Szükségesnek tartjuk még azt is, hogy a pénzügyigazgatóságok utasítsanak, hogy a náluk nagyon is ismeretlen méltányosság fogalmát fogadják be hivatalos eljárásuk programjába. Tudjuk jól, hogy az ingatlanokra bekebelezett terhek figyelembe vételénél már is a legnagyobb

méltánytalansággal határos szigor alkalmaztak s hogy a méltányossági paragrafusokat egyáltalán nem vették figyelembe. Az ilyen eljárással pedig csak olajat öntenek a hamu alatt szunnyadó tüzre s a felizgatott kedélyeket veszélyes kitérésre kényszerítik.

Hisszük, hogy a kormány le fog számolni ezekkel a körülményekkel, hisszük, hogy a parlamenti béke után igyekezni fognak az egész ország békéjét helyreállítani. Ez pedig csak az adóbehajtások körül szükséges legnagyobb tapintatossággal lehet elérni.

Szanatórium-est Debreczenben.

— márczius 14.

Az emberszeretnek, jótékonyágnak lélekemelően szép ünnepe volt tegnap Debreczenben.

A József királyi hercegi Szanatórium-egyesület javára fényes hangversenyt rendezett városunk közönsége a Bika-szálloda dísztermében.

Városunk falai között üdvözöltük pedig Rákosi Jenőt, a magyar újságírók czéhének nagymesterét, a kiváló magyar író, esztétikust, a ki először jött el Debreczenbe és Jászai Marit, a nagy Miriát, kiváló tragikánkat, a kinek csodás művészetének mindenkor rajongó bámulója volt Debreczen műértő közönsége.

A műsor fénypontjait a két kiváló vendég közreműködése képezte, de egyébként is gazdag volt az, változatos és értékes.

Rákosi Jenő, Jászai Mari, ugyszintén Lukács György dr. Békésvármegye főispánja, Balla Miklóssal a jeles poétával, Tomay Alajos kiváló zongoraművészszel vasárnap délelőtt érkeztek Debreczenbe.

A vendégeket ünnepélyesen fogadták s ott voltak a megérkezésnél Kovács József

polgármester, Rásó Gyula alispán, Vecsey Imre városi, Veszprémy Zoltán megyei főjegyzők, Oláh Károly és Király Gyula tanácsosok, Szávay Gyula, dr. Kardos Albert, Komlóssy Arthur, Makó Lajos, dr. Kardos Samu székra menő nagy közönség.

Az érkezőket Kovács József polgármester üdvözölte szíves szavakkal, a kik részéről dr. Lukács György főispán mondott köszönetet a szíves fogadtatásért.

Ezután a város díszfogatain a Bika szállodába hajtottak a vendégek.

Rákosi Jenő még a megérkezés után nyomban átöltözödvé látogatást tett Kis Aron ev. ref. püspöknél, Wolafka Nándor, dr. róm. kath. püspöknél, Domahidy Elemér főispánnál, Kovács József polgármesternél.

Délután pedig Szávay Gyula vezetése alatt a helybeli tollfogatók, a Csokonai-kör tagjai testületileg tisztelegtek Rákosi Jenőnél.

Este 6 órakor kezdődött a hangverseny. A gazdag, változatos műsort Domahidy Elemér főispán nyitotta meg, üdvözölvén a nagyevű vendégeket.

Lukács György dr. békési főispán, a kinek az alföldi szanatórium létesítése érdekében igazán nagyon sok érdemei vannak felett az üdvözölő beszédre s köszönetet mondott a lelkes fogadtatásért, szép szavakban emlékezve meg a szanatóriumról, annak emberbaráti szeretetéről áthatott működéséről.

Ezután Balla Miklós, a nők kedvelt poétája olvasott fel három pompás verset, melynek egyikét tárczarovatunkban közöljük. A zajos, viharos tetszésnyilvánításokra még egy bájos vers felolvasásával felelt a kitűnő poéta, a ki itt időzése alatt nagyon sok híveket szerzett magának.

A műsor kiemelkedő mozzanata következett ezután: Jászai Mari szavalata.

Szávay Gyula egyik műremek költeményét, a magyar versírás egyik legértékesebb gyöngyszemét, az Ezer Tavasz című verset szavalta el az ő hatalmas, nagy, bámulatos, parancsoló szavaló-művészetével. Ezután Fozma Andor egyik megindítóan bájos költeményét, A béka-t adta elő ugyanolyan nagy hatás mellett. Percekig zuggott a tapsvihár s hiába akart végezni előad-

tudok érezni, sőt egy közülük meg is jósoolta, hogy nem leszek boldog soha. S egyszer egy forró augusztusi délután megtaláltam azt, a ki álmaim eszménye, szívem ábrándja volt. Iyennek képzeltem. Egymás szemébe néztünk és én éreztem, hogy az ettem fordulópontjához értem. Megbabonázott a tekintetével, a hangja zenéjével. Még nagyon is élénken áll előttem, a mikor kezét fogott velem valami örületes forróság csapott az arcomba s ő csak mosolygott reám. Aztán, mint ez már rendszeren történni szokott, vágytuk látni egymást, kerestük miadkorra az alkalmat a találkozásra. Eljött hozzám mindennap, megtárgyaltuk a mindennapi eseményeket, megismertük egymás belső világát. És mikor már egymás gondolatait is kitaláltuk, egy búbájos őszi estén bevallottuk egymásnak azt, a mit már reszketve sejtettünk.

Oh, mikor megmondta, hogy szeret, mikor átfogott karjaival, a mikor ezerszer elisméltetem vele, a szemébe kapcsolódva a szemem, — nagyon — akkor éreztem, hogy érdemes volt élni s ha bármilyen lesz a jövő, most már érdemes lesz azt átkinlódni. Boldogok voltunk kimondhatatlanul. Nem gondoltunk semmire, csak a szerelmünkre, azt hittük, hogy ez valami nagyon természetes, mit törődneünk a világgal. És éltünk boldogan. Ő szeretett engem és nekem ő egész világom volt. És mert olyan nagyon boldogok voltunk, megirigyelték tőlünk azt. Kezdődtek azok a csunya kisvárosi jourplettyák, megindult nagy galettó nyelvének pergése. Először rajtam kísérleteztek. Tele beszéltek a fejem az ő állhatatlanságáról, megnevezték azokat az aszszonyokat, a kiket ő már szeretett s a kiket elhagyott. Akkor felhagytam a társasággal, nem mentem sehova, nem hívtam

magamhoz senkit. Minek nekem bárki is, mikor itt volt ő, a ki betöltötte az én egész életemet. S mikor ezt észrevették az emberek, akkor megpróbálták ő rajta, hátha inkább sikerül bennünket szétválasztani. Rám fogták, hogy szivtelen, kaczer, hiu teremtés vagyok. Hazudoztak. És mi történt...

Tovább nem bírta folytatni az én kis hősnőm, a hangja megcsuklott és hulltak azok az édes-keserű könnyek s velük összefolyt az enyém. Zokogva, keservesen sirt és én nem bírtam zavarni s mikor végre kipadtak könnyei, újra felsőhajtott:

— Édes Istenem, mennyit szenvedtem, a mikor izgatottan, rosszkedvűen jött hozzám, gyanakodva nézett a szemeimbe, kutatott valamit bennük, a mikor azokban, mint nyitott könyvben, olvashatott, mikor abban volt a lelkem, a mely csak vele volt tele. Kínzott de sohasem szólt gyanúiról. S mikor én ezt a néma szemrehányást tovább nem bírtam s kérdőre vontam, csak halogatta a válaszadást.

Utóbbi időben néha elmaradt levéllel mentette ki magát. Túrtem. De mikor már egy hétig felém sem jött, nem bírtam tovább, megírtam neki, hogy a sok szenvedéssel elvesztettem a hitemet, hogy nem bírom ki tovább; szakítani akarok. Azt hittem én szerencsétlen, hogy megkönyörül rajtam.

És ő szinte örömmel kapott rajta, örült, hogy megszabadult tőlem, a kit még akkor is kimondhatatlanul szerettem.

S elmúlt minden. Néha, ha lépteket hallottam ajtóm felé közeledni, megremegettem a vágytól, a boldogságtól, hátha ő jön. De nem ő volt soha.

S most úgy éreztem, hogy ki kell tárnom valakinek a szívemet, mert megfojt a sok keserűség és reád gondoltam Matild

néni! Ugy-e nem nevensz ki, ugy-e nem haragszol reám?

En, a ki egyetlen közbeszólással sem zavartam az én kis hugom leírását, két kezembe fogtam azt az édes szőke fejet, könyektől csillogó szemébe néztem és úgy biztosítottam, hogy dühögy nevetem ki, de hogy haragszol reá. És mikor erre kétségbeesett kifejezéssel azt kérdezte tőlem:

— Mond, lehetséges az, hogy ő, akinek én mindene voltam, a ki egyetlennek, selyem virágjának nevezett, oly könnyen felejtene? Vagy talán nem is szeretett, csak csalt, hazudott? Nem, az lehetetlen.

S mialatt ezen tépelődött, én elgondolkoztam. Miért van, hogy az életben rendszeren az igazak, a jók szenvednek. Hát az egész élet boldogsága csak hazugságokon épülhet? S az igaz, de mindig elbukik? Engedjem — át ezt az édes gyermeket teljesen az ő nagy csalódásának, rántsam le az ő bálványáról is azt a jól szabott leplet?

Tegyem őt egész életére boldogtalanná, mint a milyen én vagyok? Nem, azt nem teszem. S ebben a perczen eszembe jutott valami: ha a hazugságot valónak hiszik, ha a hazugság által boldogok, miért ne hazudjam én, ha egy fiatal életről van szó. S elrejtve felújuló bánatomat, mosolygó arccal biztosítottam, hogy bizonyosan ő is szenved, hogy talán éppen úgy fáj a férfinek is a lemondás, de bizonyosan nem tehetett más-kép...

Hogy majd lassan-lassan meg fog nyugodni az ő fájó szíve is. És mikor láttam, mint tér lassankint a bizalom vissza Gizikém szívébe, félig-meddig magam is hittem, hogy megnyugszik, felejtetni fog, de boldog hazugságok árán sem lesz — soha többé!

sával, még meg kellett toldani egy nap-sugaras, verőfényes humorral átszótt kis kedves versikével, mely a nünükéről szól s melyet Szávay Gyula irt.

Viharos tetszésnyilvánítások között Rudnyánszky né R. thy Laura énekelt nagyon szépen több magyar dalt a Magyariak zenekisére és igen nagy tetszés mellett. Gyönyörű virágcsokrot is kapott.

Majd Kun Béla szavalta el általános tetszés mellett A kereszties sereg című versét.

A műsor fénypontja következett ez után: Rákosi Jenő felelvasása. A művészekről tartott előadást az ő nagy tudásával, közbe-közbe tühégy finom szatirával emlékezett meg a művészetek ferde kinövéséről.

Rövid dióhéjban adta a művészetek világtörténetét, erősen kikelve a szecessziós irányzatok ellen. Végül azt óhajtott, hogy eredeti magyarosságra törekedjünk a művészetek minden ágában.

A negyértékű esztetikai fejtegetést nagy figyelemmel hallgatta a közönség, a melynek először volt alkalma a kiváló író személyesen megismereni.

Tarnay Alajos zongorajátéka keltett ezután nagy tetszést. Több hangverseny darabot adva elő az ő kiválóan finom disztinktív művészetével majd A vén kocsis c. dalt énekelte el hatásosan saját zongorakísérete mellett.

Viharos éljenzés és taps zúgott fel, mikor ismét megjelent Jászai Mari, a ki óriási hatás mellett szavalta el a Szózatot, melylyel a gazdag műsor véget ért.

A Magyar testvérek kiváló zenekara játszotta el ezután a Szózatot.

A hangverseny után Rákosi Jenő megtekintette a színházban a Magdolna egy felvonását.

Ezután társasvacsora volt a vendégek tiszteletére a Bika-szálloda éttermében.

Végül táncmulatság fejezte be a művészi-ünnepet.

A táncmulatságon jelen voltak:

Urasszonyok: Bernáth Elemérné, Nagy Gyözőné, Szunyogh Sándorné, Szabó Kálmánné, Latinovits Mihályné, Miskolczi Lajosné, Eber Viktorné, Eritz Ernőné, Hegedűs Istvánné, Vecsey Imréné, Nagy Elekne, Baróthy Béláné, Pünkösti Ferenczné, Zádor Lajosné, Tóth Béláné, Vecsey Zoltánné, Szabó Miklósné, Vidovits Menyhértne, Buzás Miklósné, gróf Csáky Kálmánné, Madarász Sándorné, Ujhelyi Andrásné, Szávay Gyuláné, Kovách Antalné, Szűts Miklósné, dr. Kovács Józsefné.

Urleányok: Szabó Margit, Fráter Irma, Szabó Kata, Zádor Irén, gróf Klebersberg Valeria, Erna és Margit, Hutiray Aranka, Gajzágó Ilonka, Margit, Vidovits Zsorzsin, Hegedűs Margit, Eritz nővérek, Ujfalussy Vera, Latinovits nővérek, Balázs Marcsa, Buttykay Margit, Berencsy Margit, Kovách Margit, Demetrovits Doei, Hunyor Boro, H. Nagy Irén, Baróthy Gabi, Ujhelyi Emma, Pünkösti nővérek, Tóth Irmuska, Huzly Lujza, Elek Sarolta, Szunyogh Margit.

A „Függetlenségi-kör“ közgyűlése.

— márczius 14.

A „Függetlenségi-kör“ tegnap délután tartotta évi rendes közgyűlését a kör csapó-utcai helyiségében. A tagok igen szép számmal gyűltek össze, úgy, hogy a kör helyiség minden terme megtelt érdeklődőkkel. Pont három órakor nyitotta meg B. Nagy János elnök a gyűlést. Megnyitójában a kegyelet hangján emlékezett meg az év folyamán elhunyt Kertész Jánosról és Szinay Gyuláról, kik nemcsak a

függetlenségi pártnak, hanem a körnek is buzgó munkás tagjai voltak.

Majd a titkári jelentést olvasták fel, melynek számszerű adataiból felemlítjük, hogy a kör mult évi bevétele: 7870 korona 52 fillér, kiadása pedig: 4803 korona 67 fillér volt, így a tiszta maradvány: 3066 korona 85 fillér. A kör vagyona 10,171 korona 80 fillér. Ezen kívül „Ház-alap“ czímen 3994 korona 32 fillér gyümölcsözöttetik a takarékpénztárban.

Végül a tisztújítást ejtették meg. — Elnökké újból B. Nagy Jánost választották egyhangulag nagy lelkesedéssel. Ugyancsak egyhangulag választották meg a kör többi tisztviselőit is, így: alelnök: O. Végh János, körgazda: Tóth Gergely, titkár: Tassi Miklós, jegyző: Kalmár Ignác és Komlóssy Imre, ügyész: dr. Király Péter, pénztárnok: Kiss András, könyvtárnok: Szendi Imre. Dr. Kocsár Gábor érdemeit, ki 16 éven át nagy buzgalommal, lelkesedéssel viselte a titkári hivatalt, jegyzőkönyvbe iktatják és tiszteletbeli titkárrá választották. A választmány következőleg alakult meg: Alföldi Gábor, dr. Bakonyi Samu, id. Bányai István, ifj. Bányai István, Csobán József, Dávid Mihály, Erdélyi Ferencz, id. Faragó András, Fésűs Lajos, Harangi Sándor, Herczeg János, Jeney Miklós, Kecskés István, Kertész Mihály, id. Kertész István, Kiss Albert, Kiss Bálint, dr. Kocsár Gábor, Kovács Lajos, Kurucz Miklós, V. Nagy Gusztáv, Óri Mihály, Pálfi Ferencz, Pető István, Pető Lajos, Pongó Lajos, Salánki Ferencz, Somogyi Pál. dr. Sz. Szabó József, Zöld János. Póttagok: Bihar István, Kállai András, Kerékgyártó József, ifj. Kertész János, S. Kovács Ferencz, T. Kovács Ferencz, Pető Ferencz, Pető György, Piros József, Polgári Márton, Tóth Lajos, Varkoly József. Számvizsgálók lettek: dr. Abraham Dezső, dr. Varga Lajos és Nagy Lajos. Az idítványok során kimondta a közgyűlés, hogy az évi tiszta maradvány 10%-át a „Ház alap-hoz“ csatolja, a könyvtár céljaira 200 koronát folyósít s a márczius 15-iki ünnepélyen testületileg, zászló alatt fog részt venni. A gyűlés a „Szózat“ eléneklésével ért véget.

NAPI HIREK.

Domahidy főispán hazafiatlansága.

Márczius 15 és a főispán.

— márczius 14.

Hajdu vármegye és Debreczen szabad királyi város új főispánja, Domahidy Elemér, a ki Tisza István kedvelt hive, úgy látszik a Tiszák szellemében szándékozik Hajdu vármegyében és Debreczen városában működni.

Tulbuzgóságában annyira megy, hogy a legnagyobb hazafiatlan cselekedetet követi el, nem respektálja a magyar nemzet lelkében kiolthatatlanul élő legmagasztosabb és legszentebb napját: márczius 15-ikét.

Domahidy Elemér főispán ugyanis a magyar nemzet magasztos ünnepnapjára, márczius 15-ére, holnapra teljes tanácsülést hívott egybe.

A főispánnak ez a ténykedése mélyen sértő és felháborító.

Azon a nevezetes napon, melyet még a törvényhozás is tiszteletben tart és nem tart ülést, Domahidy Elemér főispán kényszeríteni akarja a városi tanácsot, hogy gyűlésezzen.

Mentsége a tanácsülés egybehívására, megtartására nem lehet. Ilyen hazafiatlan dolgot még főispán nem követett el Debreczenben, te talán másutt sem, bármennyire loyális lett légyen is.

A főispán azzal, hogy holnapra, márczius 15-ére tanácsülést, vagy ha a kifejezést kifogásolják, értekezletet hívott egybe, megsértette e város polgárságának hazafias érzését, kegyeletét.

De más is tett. Ezzel a ténykedésével a tanács tagjait meg akarja akadályozni abban, hogy a mit eddig minden évben hazafias kötelességüknek tartottak, részt vegyenek az oratóriumban és más helyeken e napon rendezett kegyeletes, hazafias ünnepélyeken. Domahidy Elemér főispán bizonyára április 11-két akarja megünnepeltetni a város közönségével, abban téved.

Ha a főispánból hiányzik is, de Debreczen város közönségéből még nem halt ki és nem is tudja semmiféle főispáni akarat, erőszak kioltani a hazafias érzést és sohasem fogja összetévesztetni, hogy a magyar nemzet igazi szent ünnepnapja, a szabadság, egyenlőség és testvériség felvirradásának napja nem április 11-ike, hanem márczius 15-ike volt.

Domahidy főispánnak ez volt főispáni működése óta első jelentős cselekedete, de ez elég volt ahhoz, hogy Debreczen város hazafias közönsége és tisztikara meggyőződjen arról, hogy milyen szellemben akar e városban működni.

Az ilyen hazafiatlan cselekedetekben támogatóra e város polgárai és tisztikara között nem fog egyetlenegyre sem találni. Reméljük és úgy tudjuk, hogy a tanács által kiküldött tanácsstagok, daczára, hogy a főispán ezt meg szeretné akadályozni, részt vesznek a márczius 15-iki ünnepélyeken. De ez nem elég, a tanács minden tagjának hazafias kötelessége az lenne, hogy nem jelenne meg a holnapra, a közgyűlés tárgysorozatának megállapítására egybehívott értekezleten.

Mutassa meg Debreczen város tanácsa, hogy sziveikből a hazafias érzést a főispáni akarat nem képes kioltani.

Márczius 15.

Magyarország történetébe, a magyar szabadság aranykrónikájába lángoló tüzetükkel van beírva a holnapi nap.

Márczius 15-ike, a magyar szabadeszmék hajnalhasadása, a te emlékedet üli holnap az egész ország vénnek, öregek, ifjak és gyermekek, honfiak és honleányok egyaránt.

Lángoló hazaszeretetet szent tüze hatja át a sziveket ezen a napon,

mikor megemlékezünk arról a legendás korról, melynek legkiemelkedőbb napja volt az 1848-iki év márczius idusa.

Debreczen hazafias lakossága is a nagy naphoz méltó fényvel fogja megünnepelni ezt a napot.

Elöl jár az ünneplésben a kollégium ifjúsága, az ország jövő nemzedéke, mely az akkori dicső márcziusi ifjak emlékét nagy lelkesedéssel fogja megünnepelni,

De ünnepelni fognak a hazafias testületek, iskolák stb. szintén.

A kollégium ifjúsága, mint minden évben, ugy holnap is nagy ünnepek keretében üli meg a magyar alkotmány és sajtószabadság nagy napját a Magyar Irodalmi Önképző Társulat vezetése alatt márczius 15-ét. A lelkes felhívás már napok óta hirdeti a polgárságnak e nagy ünnepet. A holnap ünnepély műsora a következő:

1 és fél órákor a Petőfi-szobornál:

1. A Petőfi-dalkör énekel.
2. Oláh Béla beszédet mond.
3. Dobra Jenő szavalja a „Talpra magyar“-t.
4. A Petőfi-dalkör énekel.

2 órákor a kollégium udvarán:

1. A főiskolai-énekkar énekel.
2. Baróthy István beszédet mond.
3. Az Egyetértés Dal és Zeneegylet énekel.
4. Reke Kálmán szavalja ifj. Vályi Nagy Gusztáv pályadíjnyertes költeményét.
5. A főiskolai-énekkar énekel.

2 és fél órákor a „Szabadság-szobor“ előtt:

1. A „Városi dalegylet“ énekel.
2. Bakcsy József megkoszoruzza a szobrot.
3. Segesváry Viktor szaval.
4. Szávay Zoltán beszédet mond.
5. A Munkás-dalegylet“ énekel.

3 órákor a városház előtt:

1. Az összes dalegyletek éneklük a Hymnuszt.
2. Erdei Károly beszédet mond.
3. A „Kossuth dalkör“ éneklük a „Kossuth-induló“-t.
4. Szilágyi Dezső szavalja a „Talpra magyar“-t.
5. Az összes dalegyletek éneklük a „Szózat“-ot.

Az ifjúság ez uton is hazafias tisztelettel hívja meg Debreczen város lelkes polgárságát, hogy mennél méltóbb s szebb ünnepe legyen a holnap nap, a Szabadság e dicső napjának.

— **Presbiteri közgyűlés.** Tegnap Simonffy Imre kir. tanácsos ev. ref. főgondnok elnökele alatt presbiteri közgyűlés volt, a melyen intézkedett a presbiterium a Szinay Gyula elhalálásával megüresedett egyházi tisztségek betöltését illetőleg. A gazdasági bizottság elnöki állását ez intézkedés folytán a jövő vasárnap e hó 20-án tölti be választás utján s ugyancsak ekkor választják meg a küldöttségekben megüresedett helyeket. Elhatározták ezután, hogy az egyház pénztárainak készpénzét $\frac{2}{5}$ részben az Első Debreczeni Takarékbán, $\frac{1}{5}$ — $\frac{1}{5}$ részben pedig a Közgazdasági Bankban, Alföldi Takarékbán és a Takarékos Hitelintézetben helyezik el. A közalapi állandó bizottság jelentését az 1903. évi számadásokról tudomásul vették s felter-

jeszteni határozták az egyházmegyéhez. Ezután kimondotta a közgyűlés, hogy a debreczeni Kereskedő Társulatnak azon kérését, hogy a Piacz-utca 2. számú, az egyház tulajdonát képező telek hátulsó kiskertje méltányos árban engedtesse át, teljesíteni fogja, annyival is inkább, mert a társulat ide iskolát épít. A közgyűlést a jövő vasárnap folytatják.

— **Thaly Kálmán üdvözlése.**

Mindenünnen az országból lelkes üdvözlés, meleg hála szava száll Thaly Kálmán, a függetlenségi párt tiszteletbeli elnöke, közéletünknek e nagy, puritán tisztaságu alakja, városunk I. kerületének szeretett képviselője felé, a kinek nagy, döntő szerep jutott a parlamenti rend helyreállításában. A függetlenségi párt értekezletén meleg, szeretetteljes szavakkal adott kifejezést Thaly Kálmán iránt, akit közéletünk szerepét vivő tagjai közül sokan meglátogatták, hogy üdvözöljék. Ugy szintén igen sokan üdvözölték táviratilag a mi derék kurucz képviselőnk. Ezek közül közlünk két debreczeni táviratot:

Ki a döntő pillanatban meg nem ölelhetett, az őszinte hazaszeretet által megszentelt szavaiddal kivívott nagy győzelmedért, lelkesedve üdvözöl régi, hű barátod

Debreczen.

Kiss Albert.

A jó Isten kegyelme volt veled, midőn tegnapi felszólalásoddal hazánkat egy áldatlan harcából kivezérted. Fogadd hazafias szívem örömmülvánítását.

Debreczen.

Zádor Lajos,
takarékpénztári vezérigazgató.

— **A márczius havi közgyűlés.** A márczius havi rendes közgyűlés határnapját már megállapították. A közgyűlést e hó 28-án tartják meg. A közgyűlésnek egyik legfontosabb tárgya lesz a főügyészi és gyámpénztárnoki állás betöltése.

— **Rákosi Viktor Hajduhadházon.** A hajdunánási kerület jeles és nepszerű követe: Rákosi Viktor tegnap Hajduhadházon időzött. A hadházi polgárság ugyanis tegnap ünnepelte a márcziusi napok emlékét és az ünnepély szónoka Rákosi Viktor képviselő volt, ki a márcziusi nagy napok fejtegetése után beszámolt a politikai helyzetről. A választók nevében dr. Hadházy Zsigmond köszönte meg Rákosi közreműködését és a választók bizalmukat fejezték ki Rákosinak. — Végül nagy lelkesedéssel elhatározták, hogy Kossuth Ferenczhez a következő üdvözlő táviratot intézi:

Rákosi Viktor képviselőnk köztünk időzése alkalmából együtt levő kétszáz választó-polgár tántoríthatlan bizalommal üdvözlö Nagyságodat a tiszta hazaszeretben és politikai erényekben kimagasló pártvezért. Dr. Hadházy Zsigmond.

— **Jeney Miklós rendőrkapitány,** a bünygyi osztály vezetője, — mint részvétellel értesülünk, pár nap óta betegen fekszik lakásán. Influenzája van, mely azonban remélhetőleg enyhe lefolyású lesz.

— **Huszonöt éves jubileum.** Az osztrák magyar bank debreczeni fiókjának általánosan becsült és szeretett főnöke, Kernhoffer József szombaton töltötte be 25-ik évfordulóját annak, hogy az intézet

szolgálatába lépett. Ezt az alkalmat ragadták meg az intézet tisztviselői és azok, kik vele együtt szolgáltak, hogy szeretetük és nagyrabecsülésüknek kifejezést adjanak. Szombat este barátságos estebédre jöttek össze, melyen nemcsak a debreczeni intézet tisztviselői, hanem a szigeti, szatmári, szolnoki intézet tisztviselői is részt vettek, ez alkalommal Kernhoffer Józsefnek díszes, művészi kivitelű Dávidházy Kálmán műintézetében készült emlékalbumot nyújtották át, melyben mindazok arcképe benne van, kik Kernhoffer József alatt szolgáltak a banknál. Kernhoffert jubileuma alkalmából sokan üdvözölték debreczeni ismerősei és barátai, ezenkívül számos üdvözlő táviratot kapott, melyek között ott szerepel a bank főkormányzójának és vezértitkárának távirata is, kik meleg szavakban gratulálnak Kernhoffer Józsefnek.

— **A tanács és a kényszervágatások.** A rendőrfőkapitányság jelentése alapján a tanács mai ülésén szigorú intézkedéseket tett a kényszervágatások ügyében, a mi által elejét veszi egyszer és mindenkorra annak, hogy dőghust hozzanak forgalomba. A tanács utasította a vágóhídi igazgatót, hogy a kényszervágatásoknál szigoruan és a törvényes szabályok betartásával járjon el. Igaz ugyan, hogy a vágatási szabályrendszert kivételes esetekben megengedi, hogy a vágatási biztos, állatorvos megérkezése előtt is a beteg állat levágható; minthogy azonban a sertésveszében megbetegedett állat napokon keresztül életben marad, tehát idő van arra, hogy megvizsgálhassák, utasítja a tanács a vágóhídi igazgatót, hogy a kényszervágatást csak úgy eszközöltesse, ha a beteg állatot élő állapotban is megvizsgálta az állatorvos. Külön felhívja meg a tanács a vágóhídi igazgatót, hogy a vizsgálatnál az egészségügyi törvény 13. szakaszának figyelembe tartásával járjon el.

— **Betörés fényes nappal.** Özvegy Mátyás Jánosné tegnap panaszt tett a rendőrségen, hogy vasárnap délben, míg ő a templomban volt, valaki álkulcsal betört a lakására, ládáját felfeszítette s onnan 41 korona készpénzt ellopta. A rendőrség megindította a nyomozást s megállapította, hogy a betörést Balla Lidia, a tolvajvilág nyelvén: Virág Etelka követte el, a ki egyik veszedelmes debreczeni csavargóval élt közös háztartásban. Hanem Balla Lidia megneszelte a dolgot s megszökött, vagy H.-Szoboszlóra, vagy Nagyváradra. Mindkét helyen körözik.

— **Közut a nagyerdőn.** Debreczen egyedüli üdülőhelyének, a Nagyerdőnek látogatottsága érdekében a közgyűlés a múlt évben kimondotta, hogy a Nagyerdőn 40,000 korona költséggel körutat létesít. A közgyűlés határozatát jóváhagyás végett felterjesztette a belügy-miniszterhez, ki az összes iratokat felülbírállás és megvizsgálás végett áttette a kereskedelmi miniszterhez. A ker. miniszter most leirt a városhoz és kéri, hogy terjesszék fel a létesítendő körut műszaki rajzait és terveit. A tanács felhívta a főmérnököt, hogy a körut már készen levő terveit terjessze fel kereskedelmi miniszterhez.

— **A debreczeni állami főreáliskola** Petőfi önképzőköre 1848. márczius 15. emlékére márczius 15-én d. e. 10 órákor ünnepélyt rendez a következő műsossal: 1. Szózat. Éneklük az ifjúság. 2. Megnyitó beszéd; tartja dr. Kardos Albert vezető tanár. 3. Talpra magyar! szavalja Szabó István 8 o. t. 4. Márczius 15. em-

lékezete. Ünnepi beszéd; tartja Tóth Árpád 8 o. t. 5. Petőfi emlékezete. Óda. Irta Kuti Sándor 8 o. t., felolvassa Neuman Jakab 8 o. t. 6. A forradalom költészetete. Értekezés, írta és felolvassa Németh Ágoston 8 o. t. 7. Mi a haza? szavalja Kis Jenő 8 o. t. 8. Hymnus Énekli az ifjúság.

— **A kegyes-tanítórendi** róm. kath. főgimnázium önképző-köre holnap, márczius hó 15-én, délelőtt 10 órakor az intézet dísztermében alkalmi ünnepélyt tart változatos műsorral.

— **Hazafias ünnepély.** A Debreczen sörcsarnokban székelt Kossuth Lajos jótékony asztaltársaság folyó évi márczius hó 15-én hazafias ünnepélyt rendez az alábbi műsorral: I. rész. 1. Nyitány Magyar testvérek zenekara által. 2. Márczius 15-ike Takács Endrétől; szavalja Kroh Vilmos ur. 3. Hegedű szóló Kardos Samu ur által. 4. Talpra magyar!... szavalja Kalitzki Ernő ur. Virág lopás; szavalja Gál Zoltán ur. II. rész. 1. Nyitány Benczi Sándor zenekara által. 2. Szavaltat Csiky László ur által. 3. Kuplák; énekli Szilágyi Aladár ur. 4. Népdalok; énekli K. Hegyi Lili urnő. 5. Szavaltat Csernyi Béla ur által. Kezdete pontban 8 órakor.

* **A dohányzás megszorítása a vasutaknál.** Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter az összes vasutaknak elrendelte, hogy az összes állomásai várótermekben és váróhelyiségekben, továbbá ott, a hol két étterem van, azok egyikében dohányozni nem szabad. — Minden vonatnál, melyhez egynél több ugyanazon osztályu kocsi van besorozva, legalább egy I., egy II., illetve egy I. és II. osztályu szakaszokkal bíró kocsi, szükséghez képest egy III. osztályu kocsi a nem dohányzók részére tartandó fenn. Az ilyen kocsik „Nem dohányzóknak“ feliratu jelzőtáblákkal látandók el. Ezeknek a kocsiknak még a folyosóin is tilos a dohányzás. Szükséghez képest a többi kocsikban is fentartandó megfelelő mennyiségű szakasz nem dohányzók részére. Ha valamely vonathoz csak egy-egy ugyanazon osztályu kocsi van besorozva, azok mindegyikében egy-egy szakasz a nem dohányzók részére tartandók fenn. A nem dohányzóknak fentartott szakaszokat utközben még akkor sem szabad dohányzószakaszokká átalakítani, ha a dohányzószakaszokban tulsufolás áll be. Ily esetben a dohányzók a nem dohányzó szakaszokban helyezendők el, a hol a dohányzástól tartózkodniok kell. — Ez a rendelet 1904. évi április hó elsejével lép életbe.

— **A ki kertjét** szereti, szép virágokat és kitünő konyhakerti terményeket akar, az fedezze meg szükségletét Ma-uthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapesten, Rottenbiller-utca 33. A czég idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világhírű, kitünő magvakon kívül, még a különösen érdekes és meglepő konyhakerti és virágujdonságoknak egész sorozatát is tartalmazza.

— **A tavaszi idényre** remek szép férfi divat ujdonságok érkeztek. Valódi Borsalino, angol, Ita és Pichler-féle

kalapok, nyakkendő különlegességek keztyűk, harisnyák és zsebkendők, sétabotok és esőernyők **Fekete Jakab** uri divat üzletében, főter.

Mentzénél van mindenféle, a mi szép, jó s a mi kéne.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44., dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

(Érkezik d. u. 1/2 órakor.)

Budapest, márczius 14.

A képviselőház mai ülésén a jelentések felolvasása után **Csernoch János** hozzászól a néppárt nevében az indemnitási javaslatához. Mivel bizalmi kérdés a javaslat megszavazása, nem szavazza meg a javaslatot. Mégis, nehogy úgy látszék, mintba nem óhajtaná, hogy az ország kijusson válságos helyzetéből, — nem nyújt be határozati javaslatot. — Foglalkozik Tiszának a Széll-kormányra vonatkozó nyilatkozatáról. Nem áll az, a mit Tisza mondott, mert a Széll-kormány nagyon üdvös tevékenységet fejtett ki az ország jóvoltára.

Holló Lajos erősen támadja a Tiszakormányt, mely a nemzetnek legerősebb óhajtatásait is figyelmen kívül hagyja.

A legkiválóbb politikusok arra törekedtek, hogy nemzeti irányban fejlesszék az államot. Tiszának azonban nincsen érdeke a magyar nemzeti állam iránt. Összehasonlítja a Tisza-kormányt a Bánffy-kormányval s arra a meggyőződésre jut, hogy Bánffy kormánya sokkalta nemzetibb volt. Határozati javaslatot nyújt be.

Az indemnitási javaslatot nem szavazza meg mindaddig, míg az 1903. évi kiadások fedezéséről illetékes nyilatkozatokat nem kap.

Bedőházy János a kormányt vádolja azzal, hogy tulságos szervilés politikát üz. A szabadelvű-párt pedig vakon követi ezen a téren. De azért a kormány nincsen megelégedve ezzel a párttal sem s még szervilésőbbet akar. A kormány tulságba viszi a többségi elvet s erőszakosságokra használja fel. — Hosszan beszél s nem fogadja el a javaslatot.

A képviselőház holnap, márczius 15-én nem tart ülést.

Münnich Aurél államtitkársága.

Budapest, márczius 14. Münnich Aurélnak honvédelmi államtitkárrá való kinevezése befejezett tény. Gromon Dezső államtitkár lemondásával egyidejűleg fog megjelenni a napokban a hivatalos lapban Münnich kinevezése.

A főrendiház ülése.

Debreczen, márcz. 14.

A főrendiház ma délelőtt gróf Csáky Albin elnöklete alatt ülést tartott, a melyen

minden vita nélkül elfogadták mindkét katonai javaslatot. **Az ujoncoszási javaslat elfogadása tehát a főrendiház részéről is befejezett tény s most már csak a királyi szentesítés van hátra.**

Zichy gróf indítványozza, hogy a Ház térjen vissza az eredeti kifejezéshez és a közös hadsereg ujonczlétszáma kifejezés helyett, a magyar csapatok ujonczlétszáma kifejezést használják.

Gróf Keglevich indítványozza, hogy a főrendiház ne tartson hónapokig tartó hosszú szüneteket, hanem a képviselőház üléseit megelőzőleg, vagy azzal párhuzamosan tartson üléseket. Nem akarja ezzel a képviselőház kezdeményezési jogát csorbítani, hanem csak a főrendiház tekintélyét akarja emelni s a kormánynak akar támogatást nyújtani.

Orosz-japán háboru.

Londonból jelentik, hogy a városban erősen tartja magát az a hír, hogy Anglia interveniálni akar az orosz-japán háboru megszüntetése érdekében. Erre vall az is, hogy az orosz császár és Edward király közt sűrű táviratváltás folyt le.

Tokióból jelentik a Berliner Tageblattnak, hogy azokra a harcokra vonatkozólag, a melyek Port-Artur előtt folytak, oda a következő hírek érkeztek:

Togo japán tengernagy egész aknálócsapatot helyezett el a kikötők bejáratánál. Csütörtökön reggel megütöközött az orosz hajórajjal, mely 6 hajóból állott.

A japán flotta egy hajója sem lett harcoképtelen, de mindkét részről igen sokan haltak meg.

A japánok igen heves tüzelést fejtettek ki. Az egyik orosz torpedó megfeneklett, egy másikat elfogtak a japánok, a mely utóbb elsüllyedt. Négy orosz tengerész tisztelet elfogtak. Negyedfélóráig bombázták a várost. Több ház kigyuladt s majdnem az egész város elpusztult.

Felfüggesztett mentelmi jog.

Budapest, márczius 14. Vásárhelyi Béla főrendiházi tagnak mentelmi jogát a főrendiház felfüggesztette. Vásárhelyi Béla ellen ugyanis a budapesti törvényszéknél bebocsátásért vádat emeltek.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Márczius 14.

Készáru: csendes.

Buza áprilisra	8.35—8.36
„ októberre	8.23—8.24
Rozs áprilisra	6.59—6.61
Rozs októberre	6.70—6.71
Zab áprilisra	5.58—5.60
Tengeri májusra	5.30—5.31

VEGYES HIREK.

*** Gyűlések az ipartestületen.** Tegnap két gyűlés is volt az ipartestület disztermében. Délelőtt 9 órakor a segédek tartottak gyűlést, melyen a közgyűlésbe 36 rendes s ugyanannyi póttagot választottak, a betegsegélyző-pénztár közgyűlésére pedig 60 tagot küldtek ki. — Tíz órakor a betegsegélyző-pénztár tartotta meg közgyűlését, melyet a múlt héten incidensek miatt fel kellett függeszteni. A gyűlés rendben folyt le.

*** Munkások a Petőfi-szobornál.** A debreczeni munkások szervezett szakcsoportha tegnap délután hazafias tüntetést rendezett. Mintegy háromszáz főnyi csapatuk szép rendben felvonult előbb a főútcán, majd a kollegiumba mentek s küldöttségük útján hatalmas koszorút helyeztek a főiskolai Petőfi-szoborra. A munkások szónokai Pál János és Nánási Imre voltak.

*** Nem lesznek meg a nagygyakorlatok.** Budapestről rendkívül érdekes katonai szenzációt jelent tudósítónk. E szerint az idén elmaradnak a hadgyakorlatok, mert a bevonuló újonczok kiképzése foglalja le a csapattestek működését. Valószínű, hogy a nyáron be sem hívják a tartalékosokat.

SZÍNHÁZ.

Műsor:

Hétfő: Egyenlőség (C bérlet).
Kedd: Aranylakodalom (A bérlet).
Szerda: Tavasz (B bérlet).
Csütörtök: Brankovics György (C bérlet).
Péntek: Bob herceg (Bérletszünet).
Szombat: III. Richard (A bérlet).
Vasárnap délután: Aranyvirág; este: Czigányélet (B bérlet).

— **Magdolna.** Abból az alkalomból, hogy Rákosi Jenő Debreczenben időzött, Makó igazgató Rákosi Jenő tiszteletére a darabját, „Magdolnát“ elevenítette fel.

Magdolna élete egy sötét regény, melynek zord lapjait alig enyhíti itt-ott a szelid költészetnek egy kicsiny sugara. Szenved, vergődik, bűnbe esik, majd iszik, hogy feledjen s végül teljesen elzüllik. Végzetes útját nem maga keresi, idézi elő, a sors a véletlen a főmester életében.

Magdolna alakját nem lehet tragikusnak mondani, de lélektani rajza igaz és logikus. Szeret lelkének egész hevével, szenvedélyével, de szerelmesétől a körülmények elszakítják. Utána is akar halni, de a véletlen ezt is megakadályozza. Feledni akar és sülyed mind lejjebb és mikor árutárgya, szépsége elhervad, teljesen elzüllik és nyomorban meghal. A bonyodalmak a nézőt egyik izgalomból a másikba viszik.

A darab tegnap kiváló gondos előadásban került színre. Telt nézőtér gyönyörködött a pompás előadásban.

A czimszerepet Jeszenszky né játsza nagyszabású művészi egyéniségének teljes erejével. Nagy sikere volt, művészileg színezett, szóval játéka erőteljes, hatásos volt. Nemcsak felvonás végeken, de nyílt

színen is nem egyszer tapsra ragadta a közönságet.

Klenovits Gyömbér Mihály kicsiny szerepéből művészi jellemet alkotott.

Kiváló jó volt még Krémer Jenő. Az előadás sikerében közreműködtek még Ebergényiné, Csige, Pataki, Iványi.

Az előadás második felvonását Rákosi Jenő, a szerző is megnézte, kit tündetőleg tapsoltak. Rákosi a város páholyában ült és a meleg, szívélyes ovációt onnan köszönte meg.

L. J.

— **Március 15 a színházban.** A debreczeni színház is megünnepli március 15-ét a szabad-eszmék hajnalhasadásának ez idei évfordulóját. Holnap Rákosi Viktor Aranylakodalom cz. hazafias darabja kerül színre. A darab főbb szerepeit Jeszenszky né Irén, Krémerné Lili, Havasi Szidi, Székely Ilona, Klenovits György, Iványi Antal, Faragó Ödön, Csiky László, Krasznay Ernő, Nagy János, Czerny Béla, Karacs Imre, Mezei Andor és Szilágyi Aladár játsszák.

Felhő Rózi bucsufellépte. Egy-másután bucsuzik el Felhő Rózi legjobb szerepeiben a közönségtől. Szerdán a Tavasz kerül a szezonban utoljára színre a sváb szobalány szerepében Felhő Rózival, pénteken pedig a Bob hercegben jubilál, melynek czimszerepében 25-ször s egyben utoljára lép fel. A darab bérletszünetben kerül színre s a közönség kedves meglepetésekben fogja részeltetni bucsuzó kedvencét.

IRODALOM.

Bársony István új könyve. A napsütötte férfi és más elbeszélések. (A Pallas kiadása, ára 3 kor.) Bársony István kiválóságának kérdésében a közönség és az irodalom — föllépésének ugyszólván első pillanata óta — egy. Nehéz volna ma már — oly nagy és munkás írói pályája után, mint az övé — kikutatni: vajjon írói tehetségének, művészi egyéniségének egy bizonyos színe, avagy éppen sokoldalúsága? hitvallásának becsületesége és őszintesége, avagy nemes idealizmus és a szépnak áhítatos tisztelete? tiszta becsvágya és lankadatlan szorgalma, avagy a tömeg érzésének, hangulatának gyors és kellő időben való felismerése és kielégítése, esetleg más kvalitásai szerzetek-e meg neki a jól megérdemelt népszerűséget? — annyi bizonyos, hogy nagyobb és szebb, hivebb, állandóbb és hálásabb közönsége alig van ma magyar íróknak, mint neki. Mégis, ha átgondoljuk írói pályájának étape-jait s már a menyire kitapogatható, meghallgatjuk az ugynevezett közvélemény üterének lükte-tését, az az érzésünk támad, hogy a Bársony István közönsége megérezte a mi íróknak sorai között azt a vérbeli artistát, a kit nem foglalkozása, hanem a benne élő eleven hit avatott a művészi szép kultuszának papjává. Erre vall az is, hogy Bársony: a természetimádó, a költő

határozottan mélyebben véste be magát a szívünkbe, mint Bársony: a regényíró, az elbeszélő, a ki pedig érték dolgában mivel sem áll a lyrikus Bársony mögött. Hogy ez mennyire igaz, azt tán éppen legújabb kötete — „A napsütötte férfi és más elbeszélések“ — igazolja legfőnyesebben. Az elbeszélő Bársony Istvánnak minden elsőrendű tulajdonsága feltalálható ezekben a novellákban: a ritka jellemző erő; érdekes alakok frappáns beállítása; a meseszöveg ötletessége és biztonsága; a párbeszédek elevensége és elméssége; a leírások csillogó, buja színei és — a mi az egésznek egységes alaphangot és egyuttal maradandó értéket ad — az író világnézetének az az emelkedett nemessége, mely Bársony minden írását jellemzi. Azt már tán említeni is felesleges, hogy a népszerű író izzó fajszeretete és választékos magyarsága ebben a kötetben is a régi művészettel érvényesül. Tizenöt novella van a kiállításában is már monumentális kötetben, közte olyan chef d'oeuvre-ök, mint a czimnovella vagy a „Lélekvesztés“, „Héjják a galamb körül“, „A mit az írás mond“ s a „Szegény szerelmes asszony“. A szép próza minden barátja nagy és tiszta élvezettel lesz gazdagabb, ha olovassa e gyönyörű könyvet, mely a kiadónál (Pallas irod. és nyomd. részvénytársaság Budapest, V., Honvéd-utca 10.), de minden könyvtárban is kapható.

A könyv kapható Debreczenben László Albert és Társa könyvkereskedésében.

TÖRVÉNYSZÉK.

Jövöhöti esküdtszéki főtárgyalások. 1904. március hó 14-én, hétfőn esküdtszéki főtárgyalás, Sain Gyula és társai ellen rablás büntette, ugyanaznap vádtanácsi ügy és ítélethirdetések. Március hó 16-án szerdán esküdtszéki főtárgyalás, Biró Lajosné ellen gyujtogatás büntettének kísérlete. Március hó 17-én, csütörtökön főtárgyalás, Bányai József s társa ellen, hamis vád büntette.

Nyilvános nyugtázás.

A homokkerti imaházra Sövényi István gyűjtőívén a következő urak és hölgyek adakoztak:

Szilágyi János 2 korona, Aczél Géza 4 korona, Nagy József 1 korona, Konez Lajos 2 korona, Takarékos és Hitelintézet 5 korona, Kovács Sándor 3 korona, dr. Kerekes 1 korona, D. Sz. B. 1 korona, Matarcsy Lajos 40 fillér, Kapdebó Aladár 1 korona, Harangi Imre 40 fillér, Schmid János 1 korona, Borsos Kata 1 korona, Szabó István 2 korona, M. N. 1 korona, Ráti János 1 korona, Első Debreczeni Zálogház 1 korona, Lovass és Ladányi 1 korona, Harangi M. 60 fillér, M. N. 40 fillér, Lusztig Károly 1 korona, Vith Adolf 40 fillér, Rásó Gyula 10 korona, Olvashatatlan 2 korona, Pákon Manó 1 korona, Olvashatatlan 2 korona, Amik L. 1 korona, Hahker J. 30 fillér, özv. Onofri Józsefné 30 fillér, M. N. 40 fillér, Babolcsay Béla 40 fillér, N. N. 20 fillér, Csóka József 80 fillér, Sárosi János 1 korona, N. N. 40 fillér, N. N. 10 fillér, N. N. 20 fillér, Jándi N. 20 fillér, Hornyák András 1 korona, Beizman 20 fillér, Káldor 20 fillér, M. N. 20 fillér, N. N. 30 fillér, N. N. 50 fillér, Molnár

Gábor 1 korona, Matasuczky Ferencz 2 korona, Szabó Józsefné 2 korona, Vitárius Sándor 40 fillér, N. N. 20 fillér, N. N. 20 fillér, özv. Csóka Imréné 80 fillér, Bozóki Mihályné 30 fillér, M. G. 20 fillér, Bátti Edéné 20 fillér, Barna Mihály 1 korona, Sztraka József 1 korona, Doján Lajos 1 korona, Térei utóda 1 korona, N. N. 10 fillér, N. N. 40 fillér, Neuman Nándor 1 korona, Szőke János 1 korona, Pálfi Gábor 2 korona:

Adományok; Ablonci Gedeon gyűjtő ivén a szászsebesi ev. ref. egyház templomára és paplak építésére a következők adományoztak: Ablonci Gedeon 1 korona, nt. Dicsőfi József ur 2 korona, id. Piros József ur 1 korona, id. Sarkadi Ferencz 40 fillér, Kiss Gábor 1 korona, Kőrösi Ferencz Nagy Lajos 40-40 fillér, Gy. Nagy József 20 fillér, Kiss Imre 1 korona, Tóth Lajos 40 fillér, Gáll József 1 korona, Komádi Károly 20 fillér, Török Bálint, ifj. Bihari Lajos 1-1 korona, Kádár Lajos 80 fillér, Mészáros József 1 korona, Kovács Ferencz 2 korona, Both János, Tamás János, Major Mihály, ifj. Süvöltős Sándor, Kovács István 1-1 korona, Pósalaki József 60 fillér, Porcia Ferencz 1 korona, Juhász Zsigmond 1 korona, Dézsi István 60 fillér, Ormós István, Ormós József 50-50 fillér, Hadházi Bálint, ifj. Erdei Mihály 40-40 fillér, ifj. Fazekas István 60 fillér, ifj. Pető Ferencz 1 korona, ifj. Piros József 50 fillér, id. Mikó József, Pásztor Sándor 1-1 korona, Nagy Ferencz, ifj. Pető Ferencz 30-30 fillér, ifj. Bozóki István 40 fillér, Szilágyi István 1 korona, ifj. Mikó József, Madar István 40-40 fillér, id. Ormós József 1 korona, Nagy Gábor, Ormós Gábor, ifj. Sarkadi Ferencz, Erdei István, Fazekas Lajos 40-40 fillér, Hadházi József 30 fillér, Tóth János, Szilágyi Gábor 40-40 fillér, Timár-Társulat 20 korona, Kiss András, Nagy Bálint 1-1 korona, nt. Kiss Albert ur 2 korona, Balogh Mihály 60 fillér, nt. Könyves Tóth Kálmán ur 1 korona, Kepcs Mór 20 fillér, Prém Ferencz 1 korona. Összesen 62 korona 60 fillér.

REGENYCSARNOK.

Csárdai történet.

Irta: **Harangi József.**

(12)

Október 28.

Ó, hogy irjam le a mult napok eseményeit, mik átviharzottak rajtam, kitzasztottak az élk sorából, ide, őseim sirboltjába, a halottak közé?

Itt, ebben az örök éjszakában, egy pislogó méos tompa világánál, elődeim koporsójának közvetlen közelében írom e sorokat. Hogy jutottam ide, nem tudom, bár az beleegyezésemmel történt, hogy ide szállítsanak. De hogy itt kell maradnom, élve eltemetve Isten tudja meddig, azt helyzetem s a körülmények, mik idáig sodortak, nagyon világosan eszembe juttatják.

Megkísérlem leírni a mult napok eseményeit, nem azért, mintha attól tartanék, hogy elfelejtem, hanem hogy koporsómban jobban teljék az örök egyformaságu éjszaka.

Október 26-án igen szép őszi nap volt; künn a tornáczon ebédeltünk atyámmal és családunk régi, becsületes házi orvosával. Senki, a kitől tarthatunk volna, nem volt körülöttünk, teljesen biztonságban hittük magunkat, midőn egy szakasz zsendár lepte el a kastélyt s parancsnokuk valami Strossmann nevű firma, az én halálos ellenségem, elébom állt és felszólított, hogy kövessem őt, mert foglya vagyok.

Föl kell jegyeznem ez emberről egyet-mást, bár föltettem magamban, hogy nem piszkolom be teteteinek leírásával a fehér papirost, de mostani helyzetemben ez is

foglalkozás, olyanforma, mint a szeméttakarítóé.

Tehát e Strossmann 1848 ban még atyám titkárja, mondhatni bizalmas embere, barátja volt, de a bizalommal, mint mondani szokták, rutul visszaélt. Kétszer sikasztott el a reája bizott pénzből jelentékenyebb összegeket, atyám mind a kétszer megbocsátott neki, miután azzal mentegette magát, hogy vannak beszámíthatatlan pillanatai, azért tévelyedett el. Harmadszor aztán feltörte a pénztárt és a lopott pénzzel megszökött.

Semmi hirt sem hallottam felőle sokáig. Végre 1849. április havában találkoztam vele. Tokaj mellett, mint egy ugynevezett szabad-csapat vezérével. Nemszólottam neki nyomorult tettéről semmit, mert azt hívém, ő is hazám szabadságáért harcol s a szabadságharcos nyombusa letörölte róla a tolvaj szennyét.

Nem úgy volt. Ő a csatatéren is tolvaj maradt s nem honszeretettől, hanem a zsebe miatt kockáztatta bőrét, a mit pár nap mulva tapasztaltam is, a mikor gyűlevész csapatával fosztogatásra vetemedett. Ekkor elfogattam és hadi törvényszék elé állíttam.

Hogy, hogy nem, sikerült megszöknie és buvhelyet találnia addig, míg az orosz invázió hadseregünket vissza nem szorítá. Ez alkalommal, gondolom, az osztrákokhoz szegődött és fontos szolgálatokat tehetett nekik, mert a szabadságharc után csendőrpáncsnoki állás-félt kapott s e minőségben láttam ismét, midőn elfogatásomra megjelent.

Atyám nem ismert rá azonnal de én, mihelyt megláttam apró, szurós szeméit, előre álló, tuskés bajuszát s balpofáján annak a hosszú kardvágásnak a helyét, mely már április hóban is ott volt s melyhez Isten tudja, hol jutott: tudtam, kívül állok szemben; tudtam, hogy itt minden tagadás, további álarozkodás hasztalan lenne, mert a gazember személyesen ismer s egyenesen azért jött ide, hogy bosszuját kitéltse rajtam.

Atyám azonban tiltakozni próbált.

— Parancsnok ur, — mondá — azon ember, kit fiannak nevének szólított, nem az én fiam; ő már régen tuljár a tengeren.

— Gróf ur, — felelte ocsmány czinizmussal Strossmann, — méltóztassék jobban szemügyre venni engemet. Én régi hű titkárja, Strossmann vagyok, eszerint, kegyes engedelmevel, körülbelül olyan jól ismerem az ifju grótot, mint méltóságod maga. A tévedés lehetetlen, Taraczky Jenő halálra van ítélve in effigie, azon hozzáadással, hogy a hol feltaláltatik, ott azonnal felakasztandó. Ezt önök igen jól tudják. Én tehát, kegyes engedelmevel méltóságodnak, egy óra mulva majd csak ide a verenda oszlopára fogom felkötetni a fiát. Ne rettenjen meg, kérem, a holtestet visszaadom, nem vagyok én emberevő!

(Folyt. köv.)

SZINLAP.

Ma, hétfőn, márczius 14-én „C” bérletben:

Egyenlőség.

Fantázia 4 felvonásban.

Holnap, kedden, márczius 15-én „A” bérletben:

Aranylakodalom.

Látványos színmű 8 képben.

Államilag ólomzárolt luczerna és löheremag, eredeti északnémetországi takarmány répmagvak valamint vetemény- és virágmagvak legjobb minőségben és napi áron kapható

Deutsch Albert és Fia

magkereskedésében, Hatvan-utca 9-dik szám.

A hajduböszörményi ref. egyház

3 mély furatú kút teljes elkészítéséhez, ajánlattételre hívja fel az ez iparággal foglalkozókat. A kútba eresztendő csőnek 63 milliméter belvilágú, kívül-belül horganyzottnak kell lenni, a kútnak $\frac{1}{4}$ hüvelykes szívócső alkalmazása mellett napenként 250 hektoliter vizet kell szolgáltatnia. — Bővebb értesítés nyerhető Magi Sándor egyházi jegyzőnél.

Írásba foglalt ajánlatok: **Sóvágó Gábor főgondnokhoz** Márczius hó 16-ik napjáig adhatók be.

A tisztelt gazdaközönségnek!

Ajánlunk elsőrendű arankamentes, államilag ólomzárolt

továbbá eredeti quedinburgi igen megbízható, magas csiraképeségű répmagvakat, ugyszintén komócsin fűmagot, búkköny-magot stb.

Hollander Adolf és fia

termény- és magkereskedők, Debreczen. Piacz-utca 28. szám.

Meghívás.

A debreczeni kerületi betegsegelyző pénztár

f. évi márczius hó 20-án, délelőtt 10 órakor,
Hajduvármegye székházának nagytermében

Rendes Közgyűlést

tart, melyre a közgyűlési kiküldöttek tisztelettel meghívataknak.

T Á R G Y A K:

1. Az igazgatóság pénztári jelentése és a számadások előterjesztése.
2. A felügyelő-bizottság jelentése s a felmentvény iránti határozat.
3. Felügyelő-bizottság megválasztása.
4. Választott bíróság megválasztása. — Indítványok.

Debreczen, 1904. márczius 10.

AZ IGAZGATÓSÁG.

Netaláni indítványok a közgyűlés előtt 8 nappal az elnökségnél írásban nyújtandók be.

